

Vtorek, četrtak in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četrt " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četrt " 2 " 60 "

Vredništvo in opravišтво je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:

Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " 2krat,
4 " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisk je plačati kolek (štempelj) za 80 kr.

Vabilo na naročevanje.

S prihodnjim mesecem se začneja novo četrtletje izhajanja „Slov. Naroda.“ Vabimo torej uljudno gg. stare prijatelje in naročnike našega narodnega lista, kakor tudi vse druge slov. rodoljube, da kolikor mogoče hitro svojo naročnino ponoviti, ali v novič poslati blagovolijo. Skrb naša bode, da naš list, za politični napredek slovenskega naroda mnogo potreben, svoji nalogi vedno bolj ustreza. V ta namen prosi v imenu domovinske blagosti in koristi podpore vsacega slovenskega rodoljuba

vredništvo in lastništvo „Slov. Naroda.“

Naročnina (naj se blagovolji pošiljati administraciji, „Slov. Nar.“ v Maribor) znaša: po pošti za četrt leta 2 gld. 60 kr., za pol leta 5 gld.

Nov program.

V neizmerni zmešnjavi, v katero je mnogoletno centralistično zlovladarenje in brezsvetno ustavno igranje strmoglavilo našo lepo državo, začneja se dasiravno počasno čistiti in jasiti. Peresno bastardstvo na Dunaji in v provincijah in ostanki onemogle centralistične stranke bodo sicer naprej rogovili, naprej ščuvali in mešali, ali ako vse ne moti, bodo zastoj zastavljali svoje zadnje sile. Brezozirna centralistična stranka državnega zbora je zgubila svojo večino, katero je zdaj 10 let rabila v to, da je državo spravila v položaj, ko je že vaakdo smel govoriti o njenem propadu. A zgubila jo je in kakor se tudi zasluče v naši notranji politiki, ona sama nima nobenega upanja, da bi jo zopet kedaj nazaj dobila. Že samo v tem nahajamo poročstvo bolj prihodnosti. Nova večina bode res prevzela jako zanemarjeno dedščino, vendar bode še v zadnjem trenutku rešila zbegano državo, ako bode njeno vodilo: pravica, in ako bode postopala z resno voljo, ki jo je že začela kazati.

Kakor znano je sedanja večina državnega zbora veščidel voljena s protesti in pridržki in mnogi deželni zbori so poslali svoje poslance samo za to na Dunaj, da bi tam dovolili proračun in volili v delegacijo. Razlogi, katerih mi kot dalje obstoječi ne moremo poznati, napotili so — ako smemo soditi po dogodajih — sedanjo „narodno-avtonomno“ večino, da se udeležuje tudi drugih postavodajnih dejanj državnega zbora in da pomaga vladi in vladarju konečno enkrat napraviti „mir med vsemi cislajtanskimi narodi.“

23. t. m. so se po dolgem in živem besedovanju „narodno — avtonomni“ poslanci zedinili v shodišče, katero imenujejo „shodišče desnega središča“ in osnovali program, ki se sicer ne imenuje federalističen, ki se pa v dejanji skoraj popolnoma bliža pravemu federalizmu. To novo shodišče ima namen „napotiti sporazumljive in spravo med vsemi avstrijskimi narodi.“ Novo shodišče v prvi vrsti priznava spravo z Ogersko in državopravno stanje ogerskega kraljestva in drugih z njim zvezanih kraljestev in dežel. Kako se bodo Čehi postavili nasproti temu priznavanju, bilo bi zdaj prezgodaj soditi; dozda se niso mogli z ogersko spravo sprijazniti, dasiravno so se sem ter tje tudi med Čehi oglašali glasovi, ki so ogersko spravo hoteli kot dognano stvar sprejeti v svoj državniški račun. Za drugo hoče

„shodišče desnega središča“ delati na to, da se avtonomija posameznih dežel in kraljestev tako razširi, da bode skupni državni parlament imel sklepati samo o takih skupnih zadevah, ki so navedene v oktoberski diplomii, vse drugo pa naj preide v delokrog deželnih zborov. V članu II. cesarjeve diplome 20. oktobra 1860 pa so med skupnimi zadevami, ki se imajo obravnavati v državnem parlamentu, izrecno naštet samo sledeči predmeti: „postavodajstvo o penznih (münz-), denarnih in kreditnih zadevah, o colih in kupčijskih stvarih; nadalje o načelih bank za izdavanje bankovcev; postavodajstvo o načelih poštinih, telegrafskih in železniških zadev, o načinu in vrejenji vojačenja, potem vpeljevanje novih davkov in davščin, povečanje obstoječih davkov in davščin, posebno povečanje solne cene in najemanje novih posojil, nadalje konvertiranje obstoječih državnih dolgov, prodajanje, zamenjevanje in zadolževanje nepremakljivega državnega imetka, konečno pregledavanje in dovoljevanje državnih stroškov za prihodnje leto in pregledavanje letnih računov in rezultatov vsakoletnega finančnega gospodarjenja.“

Kakor program novega shodišča, tako tudi III. član oktoberske diplome veleval: „Vsi drugi predmeti postavodajstva, ki v II. čl. niso omenjeni, se bodo ustavno reševali v in s pomočjo dotičnih deželnih zborov in sicer v kraljestvih in deželah spadajočih k ogerski kroni v smislu njih prejšnje ustave, v drugih kraljevinah in deželah pa v smislu in po določilih njih deželnih redov.“

Res ravno III. član oktoberske diplome pridržuje kroni pravico, da sme krona državnemu zboru prepustiti v presojevanje tudi take zadeve, ki ne spadajo sicer v našeto kompetencijo državnega zbora, ki so se pa že dolgo let skupno obravnavali in reševali. Ravno v tem določilu je tičal eden glavnih razlogov, zaradi katerih so se Čehi obrnili od državnega zbora, in poljska resolucija je imela glavni namen odpraviti to določilo in pa prakso, ki se je bila ustanovila v državnem zboru. Ako bi torej „shodišče desnega središča“ hotelo — in po svojem programu hoče — odpraviti to določilo in brezpogojno deželnim zborom prepustiti vse predmete, ki niso izrecno navedeni v III. članku oktoberske diplome, potem bi samo ob sebi odpadlo mnogo tega, kar je Čehi, Poljake in druge avtonomiste tirale v opozicijo.

To novo shodišče bode o posameznih stvarih, ki pridejo v obravnavanje, sklepalo z večino glasov in sme v posameznih slučajih vsled važnih razlogov izjemoma temu ali onemu poslancu dovoliti, da se mu ni treba vezati na klubov sklep.

Kakor rečeno mi ne poznamo razlogov, zaradi katerih hoté narodno-avtonomni poslanci v državnem zboru udeleževati se tudi stvari, ki segajo čez proračun in volitev v delegacije. Toda ako ima ta proglašeni program kaj upanja, da se uresniči, potem moramo priznati, da je jako vabljiv in da mi prav lahko razumevamo, da so naši poslanci odstopili od prejšnjih sklepov. Res se v programu naglašajo samo deželna avtonomija in že večkrat smo imeli priliko razlagati, kaj mi Slovenci mislimo o avtonomiji brez zedinjene Slovenije. A program razkazuje državniško premissljenost in pravičnost, in na podlagi tega se bode dalo dalje govoriti, ako naši poslanci svojo nalogo razumejo. Dandenes ko se pred našimi očmi rušijo države in prestoli, da se vrši nemška in italijanska edinost, dandenes ne bode mogel moder državnik najti nobenega

izdatnega razloga, da bi se ustavljal zedinjenju Slovencev pod istim žezlom, pod katerim smo do zdaj živeli.

Nemško novinarsko bastardstvo sicer ogenj in žolč bljuje nad tem programom. Po krivici. Nemci bodo po tem programu v avstrijski državi dobili tisto stanje, ki jim gre po številu in omiki in po mejah, ktere dela potrebno sosedovanje raznih narodov in državna moč. Če zdaj to bastardstvo hoče v Avstriji na svojo korist rabiti nemške zmage, naj to nikogar ne moti. Stranka, ki je toliko kričala po neutralnosti v francosko-pruski vojski, ki za nemštvo ni žrtvovala drugega nego nekoliko črnila in nekaj cunj, ona nima nobene pravice zase kaj tirjati od tega, kar je nemška hrabrost priborila v krvavi boji za pruski cesarizem. Naši državniki naj se ne brigajo za emanacije dunajskega brezrodne novinarstva: vodi naj jih avstrijska čut, za dunajskimi in sorodnimi kričači nihče ne stoji, nego sem ter tje nekaj brezsmiselnega — filisterstva!

Kranjske gimnazije pa národna ravnopravnost, vladna pristranost pa nemškutarske namere.

La statistique est aussi la science raisonnée de faits.

(Konec.)

Kdo ne pozna postave od 26. sušca 1869? Ta postava ustanovlja nove šolske nadzornike za srednje šole. Za naše šole bila sta imenovana Holzinger pa štajerski št. Lenarčen Vrečko. Naš „Tagblatt“ se jih je veselil kakor nebeškega raja, in njegovo veselje nam je zadosti. Liberalna doba je postave kovala, pa sama svojih postav ni spolnovala. Tu ne mislim le na § 19. temeljnih državnih postav. Postava o srednje-šolskih nadzornikih posebno poudarja naravno razdelitev šolskega uka, razdelitev v realne in humanistične predmete. Zato je tudi po dva nadzornika nastavila. Vrečko je realist, če se je prav pri zadnji volitvi v Celji štelil za jezikoslovca, in kakor pravi jezikoslovec z vsilo hotel dokazati: „zapeljati“ je „irreführen“ ne pa „verführen“. C. k. nadzornik je namreč naše narodne voditelje očitno zval „zapeljivce“ — kakor naše c. k. deželne vlade uradnik, ki si pri slednjem na ulicah počaka ali 10 gld. sposodi, v „uradnem“ primorskem listu, v „Osservatore Triestino“ naše prvake psuje z „arruffa popoli“. Vrečko kot realist nima nič opraviti z jezikoslovskimi nauki. Ta poduk po postavi Holzinger nadzoruje. Holzinger je trd Nemec, ki ne zna ne ene besede slovenski. Kaka naskrižnost med lepo postavo (na papirji), pa grdo dejansko izpeljavo! Kako bo Holzinger po slovenskih pokrajinah šole nadzoroval? Kako bo pri preskušnji sodil o izpraševanju slovenščine? Kako pregledoval dotične slovenske naloge, ktere postava o zrelosti preskušnji posebno poudarja. Pred ko ne se bo letos ravno tako godilo pri naših gimnazijah, kakor lani v Mariboru. C. k. šolski nadzornik, g. Holzinger je šolsko sobo zapustil, ko so se jeli odhodniki iz slovenščine spraševati. Med tem se je blizo sprehajal po šolskem mostovži! Postava pa določno tirja, da gimnazijski nadzornik mora pri zrelosti preskušnji neprenehoma nazoč biti, da se brez njega le za trenotek izpraševati ne sme! Lepa postava, pa čudna dejanska izpeljava!

Če c. k. nemčevalna vlada že kranjske deželi ni hotela dati posebnega nadzornika za srednje šole, naj

bi bila vsaj v Gradcu postavila dva moža, ki tudi dobro slovenski znata. Celo rajni Rigler je ob času najhujšega nemškega absolutizma to za naravno in neobhodno potrebno spoznal. Nemški liberalci pa, ki se vedno s svobodnimi in pravičnimi postavami bahajo, so delali ravno nasprotno in še delajo. V našem deželnem zboru živa duša ni krenila o tej veliki vladni napaki. Če ima Bukovinsko zasé svojega šolskega nadzornika (tu zmiraj mislim na nadzornika srednjih šol), če ima mala Predarelska (za 45 □ m., pa 104.000 ljudi) tudi svojega, in če malo Primorsko v tri jako male oddelke ločeno ima celo tri samostojne nadzornike, bi bili tudi našej deželi, ki je že leta in leta z davki preobložena, lahko dali razun onega za ljudske šole, enega za gimnazije in za realko. Lahko bi bili dobili zvedenega človeka, ki bi bil pošteno zastopal realne in humanistične predmete. Nauku v deželi bi bil več koristil, kakor sedanja dva v Gradcu. V kratkem — dotično postavu nove liberalne dobe (ki še ni popolnoma propadla) tudi v drugih člankih kaj slabo in celo nasprotno spolnujejo.

Ukaznik ministerstva za bogočastje in uk je 1. maja (v št. IX) priobčil od presvitlega cesarja potrjeno postavu, ki jo je lani deželni zbor zaradi nadzorovanja raznih naših šol sklenil. Po tej postavi ima (str. 245 v krogu natanko zaznamovanem) najvišjo nadzorniško oblast „deželno šolsko svetovalstvo.“ Za to prevažno svetovalstvo ima deželni odbor nasvetovati dva ude iz učiteljskega stanu: enega iz srednjih šol, enega pa iz ljudskih. Deželni odbor se je natanko držal dotičnih paragrafov 34. posebno pa 35., in predložil v potrdbo za rečeni dve mesti v deželnem šolskem svetovalstvu dva moža, s katerimi se bi vsaka dežela ponašati znala.

Oba sta na svojem polji izvrstna zvedenca, rekel bi, da vse slovenske pokrajine boljše nimajo. Mnogoletno vajena v šoli, najvestnejša učitelja mladine in v znanstveni ali teoretični pedagogiki zvedena, da malo takih. Natanko poznata razne šolske postavbe — o enem so že „Novice“ pred tremi leti rekle, da blizu vse v malem prstku nosi, — drugi pa še mnoga leta vreduje in spisuje „Učiteljskega tovarša.“ Ta dva mnogozasluzna moža deželni zbor nasvetuje vladi. In glejte! ona ju ni hotela potrditi. Bog ve, kaj bi bila vlada storila, ko bi bil deželni odbor nasvetoval: Lesico pa Piskra — kakor ju je Brencelj krstil. Ona se bi gotovo ne bila spodtikala nad njuno nezmožnostjo in nevednostjo — vsaj Piskru je ob času — ko je jel v njeni zaviti rog trobilo, odpustila vse postavne preskušnje. Ali je Pisker po tej milosti bolj moder in zveden postal, ne morem povedati!

Pri tej priliki vlada prečudno zavija svoje besede, jasno postavu, in zahteva, da bi jej deželni odbor več mož nasvetoval. Za Boga! ali deželni odbor more še boljše, še spretniše može za svetovalstvo nasvetovati? Ali vsegavedni vladi res niso znane zasluge in zvedenosti opisanih mož? Vlada zahteva, da bi jih deželni odbor več nasvetoval, češ š tako govori. Kteri? Postava je jasna kakor opoldansko solnce. Vlada nasvetovanih ni hotela potrditi, ker sta značajna pa národna moža. Ko bi bila nemškutarja, bila bi ju gotovo z veseljem potrdila. Ob enem se blizu vladni organi bojé, da bi spretna in v vseh šolskih postavah premetena moža se preveč ne ustavljala vladnemu nepostavnemu samovoljnemu početju. Čudno, ker se vlada s nemškim krdelom vedno hvali znano prislovico: „Wissen ist Macht.“ Nevednim našim nemčonom že morem omeniti, da ni Šmerling skoval rečene prislovice, ampak da je izvirno angleška: preslavni modro- in naravoslovec Bacon je prvi izrekel pomenljivi „Knowledge is power.“ „Znanstvo je moč“ in tega se vlada boji. Ona dva moža bi z znanstveno nepodrtljivo močjo se ustavljala nepostavnim zahtevam nevednega nemškega birokratizma.

Vlada hoče paragraf zavijati in samoljubno tolmačiti. Naj se gospod deželne vlade obrne na Gorenje-Avstrijsko, Moravsko, na Primorsko, v Poreč in Gorico in zvedel bo, kako so po teh pokrajinah ravnali, kako so tolmačili dotične paragrafe (ki se v vseh postavah skoraj po besedah in vejicah enako glasé). Zvedel bo, da so dotični deželni odbori nasvetovali le po dva moža iz učiteljskega stanu, in vlada jih je brez najmanjše

sitnosti hitro potrdila. Nam Kranjcem se vé da že z drugo mero meri; pravica, ki bi imela Slovincem na dobro obveljati, ne sme pravica biti. Deželne vlade predsednik: facts are stubborn things! Res ni lepše in skladnejše reči na svetu, kakor je nemčonska navkrižnost naše c. k. vlade. Pravo je sodil deželni odbor, da je stara dva moža iznova nasvetoval.

Mnogo stvari bi imel še prerešetati, kako in v katerem jeziku so se programi ali šolska sporočila pisala. Pred 1860 l. se slovenska beseda ni drznila v programu pred svet stopiti; in posled so slovenski sestavki stavljeni za nemškimi, naj so ti še tako majhni in plitvi bili. Pasaj so celo v šolski statistiki ob času najhujšega nemčevanja slovenski dijaki stavljeni v drugi vrsti. Ogromno število Slovincem se je morala umakniti mali peščici Nemcev. Nadalje bi pregledoval, kako so se po naših gimnazijah učitelji menjavali. Za 18 let sem nalašč dotične imenike ljubljanske gimnazije pregledal in nič manj kot 84 različnih glav naletel t. j. na vsako leto po 4 nove učitelje! Zanimivo bi bilo učitelje tudi pregledovati po njihovih spretnostih; kteri so izpit napravili, kteri ne. Kam so se zaradi izpita ubogoslovci navadno obračali? Pregledoval bi dalje, kako so se stipendije delile. Ali niso uradni in neuradni nemškutarski in nemški učenci, ki so po naključbi v deželi rojeni, stipendijo snedli marsikteremu potrebnemu in izvrstnemu deželanu, zlasti če jo je imela c. kr. vlada podeliti. Protekcija res vae premore. Pregledoval bi, kako se za dijaško in učiteljsko knjižnico skrbi, koliko denarja se potrosi za slovenske in sploh za slovanske knjige, zlasti pa za nas tako važne srbohrvaške v primeri z onim, ki nemške knjige potrebujejo. Pretresoval bi tudi poduk tako zvanih prostih predmetov pa prah in zbirko prirodopisnega kmetijskega kabineta pa skrbno oskrbovanje rastlinoslovskega vrta. Omenil bi tudi ob kratkem blagodušno podporo revnih dijakov pa splošni imenik učencev s prečudno različno in navskrižno pisavo v raznih letih in razredih itd.

Vsi to so še jako važni odstavki, ki bi jih nadrobni statistični pregled moral obravnavati. Vso to gradivo pristranim ugodniši prihodnosti, kajti včeraj oklicana vojska bo občno pozornost tako zlo nase vlekla, da se skorej bojim: mojega spisa v narodnem zmislu spisanega nikdo bral ne bo. Zato tudi ne bom obširno govoril o znani šolski postavi, ki jo je deželni zbor že trikrat nasvetoval. Tu le ob kratkem omenim, da se z njenim načelom popolnoma skladam. Gledé na njene posamezne določbe bi pa vedel marsikaj drugače in morebiti bolje nasvetovati. Pa slova jači!

Posebne hvale so vredni tudi nasveti ondanjega „Pravnika.“ Glejmo na to, da se v raznih oddelkih Gradskega vseučilišča našim potrebam dostojno ustreže; to tem bolj moramo povdarjati, ker smo po političnem položju od Zagreba tako zlo ločeni, — Bogu bodi pošteno! Samo govoriti ni zadosti, ampak delati je treba; pri naših zahtevah se moramo vedno tudi ozirati na to, kar nam je precej mogoče v dejansko življenje vpeljati. Zidajmo tedaj od spodaj navzgor ne narobe. Na tej naravni poti pa ne delajmo s staroslovensko počasnostjo in bojazljivostjo ampak z mladostlovensko srčnostjo in določnostjo. Ne strašimo se še večih memčonskih zaprek. Nemškutarja se bode pogubila, se mora pogubiti, ker nima v deželi niti naravne niti pravite korenine; sama zvižaja, grda sebičnost in mogočna sila jo združujejo. Boj s temi strastnimi nasprotniki bo hitro pri konci, ko narodna mladina odraste: kjer je mladost, tam je prihodnost.

D o p i s i.

Iz Ljubljane 22. sept. [Izv. dop.] (Nemškutarja na železnici in „Faschingstückel.“) Če človek veliko po svetu hodi, se mu pač marsikaj prigodi. Tako je doživel tudi pisatelj teh črtic, vračajoč se iz korškega tabora domu v Ljubljano na potu marsikaj vselega, kar ga je prepričalo, da se naš slovenski narod vedno bolj in bolj zaveda. Tem žalostneje pa je videti, da jih je še vedno nekoliko domačinov in domačink,

kterim le to velja, kar je tujega, domače pa zaničujejo. Dve take domačinke našel je pisatelj teh vrstic na potu med Mariborom in Celjem, vračali so se domu v Novomesto. Bili ste videti gospe boljega stanu, ena mlajša, vdova, in njena mati. Ali smola je bila za me, ker bili ste, kakor sem se kmalu prepričal, dve hudi nemškuti. Pogovarjali smo se razne reči in akoravno smo bili nasprotnih misli, vendar smo se porazumevali, kakor se spodobi izobraženim ljudem. Ali kmalu se je pokazala pri mlajši prava nemškutarska izobraženost, ktera bi rada vse, kar je domačega potopila v žlici vode in dejala na nič. Ko smo se pogovarjali o slavnem pogrebu nepozabljivega dr. Tomana, izrazila se je izobražena gospa, da so tudi v Novem mestu napravili mašo po njem, ali kakor je ona rekla „Faschingstückel“ (pustno norčijo). To pa je bilo pisatelju teh vrstic preveč. Povedal je blagi gospej svoje obžalovanje in jo zavrnil tako krepko, da bo pomnila na to. Poslušati ste morali ljubi nemškuti marsiktero grenko ali popolnoma opravičeno besedo, ker tako zaničljivega izraza kakor oni, da je bila maša po umrlem slavnem rojaku „pustna norčija“, bi se človek ne nadjal iz ust gospe, ki se prišteva boljšemu stanu. Ali taki so naši nemškutariji vsi, kader velja kaj narodnega zaničevati, jim noben izraz ni surov, če pa jih kdo zavrne, kakor se jim spodobi, pa kričijo, da so Slovinci surovi in neotesani. Ali kdor je surov in neotesan, to je tisti, ki imenuje sveto, iz pobožnega, človeka častivnega spomina na umrlega mnogozasluznega rojaka izvirajočo opravilo v cerkvi „Faschingstückel“ (pustno norčijo). Pravi pustni norci v slovenski deželi ste vi nemškutariji!

Iz Ljubljane. [Izv. dop.] Prihodnji mesec preneha časnik „Triglav“ — zaradi prepričle podpore. Tudi famozni „Tagblatt“ životari, da umira že celó, ker mu njegovi mecenatje ne hoté dajati dalje podpore. Kakor pa umirajoči sploh, ko se jim že luč drži, vsakovrstne reči bledejo in celo prerokovati poskušajo, tako tudi „Tagblatt.“ Navaja namreč v svojem zadnjem listu besedo nekega besnega Nemca, ki pravi da če mi Slovinci ne pustimo svojih sanjarij, se utegne pripetiti „dass ihr vom erdboden weggelacht würdet!“ „Tagblatt v svojej modrosti še pristavlja, da je „wegelachen vom erdboden“ edino zdravilo za „taborschwindel.“ Ubogi Dežman, ki se, kakor smo videli pri zadnjem zborovanji, tako nerodno smeje! Kako se mu vendar dopada to novo vojskino orožje v vsej svojej smešnosti — in Dežman „feuerscheu“ in vsi njegovi privrženci se že vadijo v krohoto, ker za kaj drugega tako niso. Porok smo jim pa, da kader se začne ta „wegelachen vom erdboden“ se Dežman in njegovi privrženci ne bodo zadržali, ampak ostalo nas bo že toliko, da se bomo posmehovali temu abotnemu izreku.*)

Iz Maribora. ≈ [Izv. dop.] (O državnem zboru.) Vsakega Slovenca mora zveseliti vest, da so se federalistični poslanci o programu zedinili in posebni klub ustvarili. Podlaga programu je oktobrska diploma; osnova Avstrije: prehod k federalizmu. O razmeri deželskih zborov k državnemu zastopstvu v programu ni besedice, in ravno to v nas sum vzbuja, da še nima klub dovršenega programa v rokah. Hoče li se v tem oziru česka deklaracija za primer vzeti? Ako „desni centrum“ to namerjuje, potem mu je k izvedenju svojega načrta več moči treba; kajti federalistična večina še ni gotova, gotovo pa ni dovolj trdna, ker — Čehov manjka. Ako pa ozirom na državno zastopstvo klub ni enakih misli z deklaranti, potem pa je ves njegov trud z vsega začetka zastonj, kakor v prejšnjih dež. zborih. Zato je solidarnosti med dunajskimi in praškimi federalisti treba. — Sploh pa nas Slovence letošnje zasedanje z neko posebno nadejo napolnuje, katero smo že dolgo časa v srci gojili. Mi svojo bodočnost tam vidimo vstajati, kamor se naše reke zlivajo, na jugo-vzhodu. Bratstvo z narodom srbsko-hrvatskim je naše upanje, je naša srčna želja. Ker pa s Hrvati, ktere „dim“ duši

*) Pri tej priliki se spomnim, da mi je pred leti neki mož vpričo 2 znancev rekel: „Jaz sem sam — čan, pa reči moram, da vsi — čani niso nič vredni.“ Denes so te besede popolnoma resnične, kolikor se tiče osebe omenjenega moža. Dop.

in ogerska ljubeznjivost davi, nimamo dotike, zato pro-
žamo vrlim Dalmatincem bratovsko roko v slo-
vansko zavezo.

Misel in spomin na nekdanjo Ilirijo ni izginil iz
naših src, in čem dalj časa našega proroškega Vodnika
praznujemo in slavimo, tem bolj goreče, tem močnejše
postajajo naše nadeje, naše želje po njej. Mi in Dal-
matinci imamo enake težave, imamo sosednjo zemeljsko
lego, imamo isto brambo slavnjanskega juga in jugovz-
hoda; nas je že nekdanj edino kraljestvo objemalo, in
novejša osoda nas je zopet z njimi v ozko zvezo zve-
zala. Zato edinstvo naših poslancev z dalmatinskimi
iz vsega srca pozdravljamo in želimo, da bi se to
priateljstvo tudi na oba naroda raz-
tegnilo. V to božja pomoč! — Slovanom nasprotni
listi so moj dopis o vstopu Čehoslovancev v državni
zbor kakor odpadanje od Čehov tolmačili. Da nisem
jaz pri vstopu Čehov na utrjenje „ustavovercev“ mislil,
ampak na okrepčanje federalistične stranke, to so v
Ljubljani „Taglatovci“ prezrli. To je mislim očito in
jasno, da niti Čehi sami niti federativci v državnem
zboru osamljeni ne mogó nemško-liberalne trdne vrste
prodreti. S pridržkom in obrambo svojega deželnega
prava v državni zbor vstopivši postanejo federalisti go-
spodje situacije, dobodo morebiti celo vlado v roke,
kar je v očigled nemške politiki in mogočej nemško-
ruske vojni za Avstrijo neizmerno važnosti in nujno.
Ne iz ustavovernosti, gospodje, ampak iz ljubezni do
Avstrije in ozirom na zunanje slučaje je potekel krivo
od Vas tolmačeni dopis iz mojega rodoljubnega peresa.
Nur kene täuschung nicht!

Iz Vranjskega 21. sept. [Izv. dop.] (Še nekaj
k Schönwetterjevi škandalozni kroniki.) Za Vranjski
okraj so bile razpisane šolske izkušnje 9. avgusta t. l.
in sicer: na 9. sept. za Vranjsko, 10. za Gomilsko, 12.
za Braslovče itd. — Ta razpis se je doposlal gg. učiteljem
pa še le 5. oziroma 6. sept. tedaj le 3 dni pred
časom! — 9. sept., kakor so tudi časniki vedeli pove-
dati in tudi „Narod“ naznanil, naročena je bila na
Vranjskem sv. birma: tedaj izkušnja in birma en dan
ob enem času, od 9—12 ure. Ravno tako 10. v Go-
milskem, ko je ta dan v Št. Pavlu birma bila in so
Gomilski šolarji večji del tje bili k birmi peljani. A
kako je bilo dalje? Krajni šolski odbor Vranjski je
6. sept. taki naznanil nazaj, da je 9. sept. birma in
izkušnja nikakor biti ne more, ker bi samó kakih
7—10 šolarjev bilo. Med tem zve šolski ogleda za ta
zadržek, in uradno naznanil učiteljem, da bo izkušnja
12. na Vranjskem in v Braslovčah 9. sept. itd. —
2. dopis od „inšpektorja“ predjal je spet izkušnjo na
11. sept. Nov Schönwetterjev ukaz odloči iz-
kušnjo na 13. sept. — Spet „inšpektor“ naredi, iz-
kušnja da mora biti 12., ker 13. ima biti na Paki ne-
neizogibljiv popravek. — Res tudi končno pridere „im
Auftrage“ Schönwetterjovega dopisa od Schauerje due
11. sept., da ima biti izkušnja 12. sept. — Ali ni to
živa slika nekdanjega Babela? — in to imenujejo naši
izveličarji dobo napredka!!

13. sept. bila je na Paki učiteljska skupščina
vseh treh okrajev: Gorénjegrajskega, Soštanskega in
Vranjskega; kaj so tam reševali, sklepali in odločili,
tega sicer ne vemo, pa mislimo, da nam bo prišlo
še do ušes. Toliko pa lahko sodimo, da so prazno
slamo mlatili ali že ovseno ali proseno; — le toliko
nam je znano, da je, kakor slišimo, bila skupščina raz-
pisana neki od kraja avgusta, pa da še učiteljem Go-
renjegrajskega in Vranjskega okraja spadajočim pod
Schönwetterja še denes ni v roke prišel. Soštanci
so prejeli o pravem času poziv, se ve ker niso pod
Schönwetterjem. Kakor se pravi, počiva poziv mirno kod
g. Schönwetterja! —

Iz Trsta 22. sept. [Izv. dop.] Zopet se je tukaj
pokazalo, kako živo vleče tukajšno italijansko stranko
v Italijo proti jugu. To se je videlo, ko je bil brati
včeraj 21. t. m. brzojav iz Rima, da so Italijani že v
Rimu. Tukajšni lahoni so začeli v mraku po svojih
oknih svečavo napravljati, množica cestnih maloprid-
nežev se je začela na komando plačanih ljudi po trgih
vlačiti, po navadi rabukoljubni šunder delati, potem
tudi „eviva Italia, republika, Garibaldi“ upiti. Policija

in vojaki so morali z orožjem množico poditi. Pri tem
delu ni manjkalo, da so se fakini oboroženim zoper-
stavljali, in sicer s kamenjem, tako, da je dosta ra-
njenih in veliko zaprtih. Tukajšnji laški „liberalni“
jako italijanski list „Cittadino“ se jako hučuje čez po-
licijo in beriče, ker so obvarovali, da ni večje nesreče
in več tudi krvi prelite bilo, kar bi se bilo go-
tovo po laški šegi zgodilo. Da bi bilo pa tukaj kaj od
slovenske stranke, na slovenski domači zemlji kaka
ovacija napravljena, bil bi skrubast „Cittadino“ in
jež čno-lažnjiva Triesterica tak hrup vzdignila, da bi
izobraženi ljudje, ki naših razmer ne poznajo, mislili,
da smo divjaki iz severne Amerike. A hvala bogu, če
ravno nimamo Slovenci toliko šol in priložnost izobra-
žiti se, vendar vemo spoštovati vsak narod, akoravno
nas na steno pritiskajo, kar pa more konec biti. Mi
Slovenci na obalah Adrije pa hočemo za domovino
in cesarja stati, kot kraške stene in braniti mejo z
našim životom in krvjo. — Mi se bomo branili, bomo
branili Trst in tržaško okolico. Rim je padel, — Rim
je nam v narodnem obziru daleč, Rim je laški. Trst
in njegova okolica pa ni laška. Dokler Avstrija ob-
stoja — bog jo brani! — bode Trst in njegova okolica
avstrijska. Če se Avstriji nesreča pripeti, bode ravno
Trst tisto jabelko, za katero pojde, za katero se bomo
Slovenci in Slovanci potegnili. Bog daj vse dobro
Italijanom. Mi jim zedinjenje privoščimo, ali Trst jim
ne gre in ne smejo ga imeti.

Iz Dunaja, 24. sept. [Izv. dop.] Tukajšni po-
slanski krogi, tudi slovenski in kar okolo njih visi, so
po stari navadi jako zaprti. Izza kulis vam torej ne
morem poročati. To kar vem, ne morem za zdaj kot
absolutno resnično trditi, torej pozneje enkrat. Pozneje
enkrat vam pošljem, če le mogoče, tudi sliko iz držav-
nega zbora, posebno sliko desne strani naše slavne le-
senjače, kjer Slovenci sedé. — Klub federalistov se je
ustanovil. A na jako površnih podlogah. Kajti med
Slovani in Neslovani, kakor so tu zastopani, so vendar,
in morajo biti velike razlike. Vsi sicer stoje na pod-
logi oktoberске diplome, ali Tirolci vendar ne oponi-
rajo vseskozi iz istega razloga, kakor Slovenci, ali celo
— Poljaki, ki so nezanesljivi in omahljivi in se sami
zase drže. V klubu je med pravila vzet ta-le politično
važen paragraf: „Klub bode iskal dobiti tako samo-
upravo vseh kraljestev in dežel, da bode, neškodovaje
državopravnih razmer z Oggersko in njej pripadajočih
dežel, državni zastop imel samó one stvari sklepati kot
skupne, ki so v oktoberskem diplomu dohodene; vse
druge ostaje deželnim zborom.“

Slovenski tabor v Žopračah na Koroškem straši
po vseh dunajskih listih. A kako? Vidi se, da žurna-
listi pišejo o njem, kateri so le po glasu kaj čuli o
tem. Zato hočejo stvar smešno delati, o kateri še poj-
ma nemajo, nikar pa da bi si jo bili ogledali. — To
pa taborom tudi namen ni, da bi hvaljeni bili po svetu,
temuč narod naj se budi; zatoorej tudi mi od domovine
oddaljeni kličemo onim gospodom, ki so ga osnovali:
Slava! Vaše delo in njegov uspeh se še ne vidi, a gotov
je in duh narodnega napredka vam bode hvalo dal.
Budite narod, ne opešajte in vse bobe dobljeno.

Dunajsko časnikarstvo piha po geslu „N. fr. Pr.“
ljuto jezo proti „Armencu“ ministru „Petrinó-tu“, o
kterem prav za prav nič napačnega ne vedó, ker mož
je dozdej po vsem bil še zmerom „ustavoveren.“
Vendar ga zaznamljajo kot tistega moža, ki bode ustavo
sesúl. Za istino je Petrino, pod katerega vodstvom so,
kakor znano, tudi Slovenci bili rajhsrat zapustili, v za-
dnjem času mnogo vpljiva dobil pri cesarji, in tukaj
se misli, da utegne on preživeti. — Potockega mini-
strovanje in namenjen biti za „velike reči.“ — Vsakako
smo zdaj zopet na „enem prehodu, ali do „zmernega“
federalizma ali pa v Giskrovino nazaj.

Čestiti starec in francoski domoljub Thiers je
potoval skozi Dunaj v Petrograd, da bi za svojo ne-
srečno domovino dobil vsaj diplomatične pomoči. Go-
tovo je vzvišen pogled videti starega sivca, ki je že
grobu blizu, za svojo domovino daljni pot delati iz Pa-
riza v London, na Dunaj in v Petrograd. Bog daj, da
bi v Petrogradu opravil kaj več, in tolažbo dobil, ktere

mu razpokana Avstrija dati ni mogla, ker je je njej
sami živo treba.

Iz Prage 23. sept. [Izv. dop.] Razpor med na-
šimi velikimi časniki zavoljo Skrejšovskega govora in
njegovega začasnega odstopa od poslanstva ponehava.
Nočem o tem pisati, ker žalibog so v tej stvari preveč
osebnosti nego politika. Obe stranki ste domorodni,
obe narodni, pa vendar je prepir bil; obe niste imeli
pravo, in obe ste imeli pravo, kakor je pri tacihi pole-
mikah. Torej o čem družem.

Kolikor sem vašega lista dobil, ogiblujete se vpra-
šanja, ki je eno najvažnejših v današnjem času: rim-
skega. Kot Slovenec to dobro razumem. Pri vas se je
varovati zamere. Če človek tako pove, kakor pošteno
misli, iščejo se drugi uzroki. Iz političnega rim-
skega vprašanja se preveč versko vprašanje dela. V
verska vprašanja se pa nam Slovanom ni vtikati, no-
čemo in nekoristno bi bilo. Slovanska nesloga bi rastla,
pa treba nam je sloge. Torej hočem samo citirati kako
česki listi o tem sodijo. — „Pol.“ 22. sept. med drugim
omenja: kako je zdanji papež Pij IX. leta 1847 itali-
jansko narod en, protiaavstrijsk bil, kako so ga za-
voljo tega vsi Italijane slavili; kako je ta ogenj ugasnil,
je prišla v Rim politična reakcija in za njo Francozi;
kako je po padci Napoleona pričakovati bilo, da bode
italijansko-rimsko vprašanje rešeno; kako je slabi kralj
Viktor Emanuel oprezoval Rima polastiti se in je imel
samo na izbiri ali pasti pred republiko, ali udati se
narodni volji. „Vzete Rima je važen dogodjaj. Ali
vprašanje nastane, ali se bode Italija v tem pomnoženji
držala ali ne. — Sveti oče ima pričakovati od kra-
ljestva več varstva nego od republike. To pa ni spre-
videti, kako dolgo italijansko kraljestvo preživi pape-
ževo kraljestvo.“ Torej ta list misli, da pride repu-
blika. Da bi papež kedaj svoje oblasti nazaj dobil, o
tem se ne govori. —

„Narodni Listy“, vselej radikalni, tudi v tem
vprašanji po svoji navadi govoré v članku „Napoleon
in papež“, primerjaje ta dva oblastnika, ki sta skupaj
držala in padla. Oba ta dva — pravijo — bi se bila
na vrhunci posvetne oblasti obdržala, ko bi bila sprij-
aznila se z duhom časa. Papež se je ustavljal nara-
dnemu zedinjenju Italijanov, Napoleon svobodnemu raz-
vitju Francoske. Oba sta padla v sled zmag pruskega
orožja. — „Pokrok“ enako piše 23. sept. pod naslovom
„konec poslednje cerkvene države“. Drugi česki listi
nemajo mnogo vpljiva ker naročnikov ni.

V tukajšnjem českem gledišči je bila demonstra-
cija za francosko republiko. Namerava se te simpatije
českega naroda do francoskega še vidneje pokazati. To
ima globok političen vzrok. „N. L.“ prinašajo denes
članek „pogled na prihodnost“, ki se po misli popol-
noma sklada z nazori v „Slov. Nar.“ že razpravljanimi.
Zvezi rusko-francoski, ki bode gotovo prišla, bi radi posta-
vili dunajski politiki nasproti zvezo prusko-avstrijsko.
„Slovanski sinovi bi morali kri preli-
vati za nemško slavo!“ kličé česki list in od-
ločno dunajskim politikom kličé, da se bodo proti temu
Čehi s tisto odločnostjo uprli, kakor gre tistemu, čigar
život je v smrtni nevarnosti.

I mi Slovenci!

Politični razgled.

Z Bojišča pred Parizom zanesljivih poročil ni.
Napredovali Prusi gotovo še niso. Francoska poročila
od 24. poročajo, da so bili 23. boji dobro izpali za
Francoze, ki se odvažno in najpogumnejše drže. Nova
proklamacija vlade je storila na francosko vojsko dober
vtis. 23. sept. je bil 4 milje v za hodu Pariza ves dan
velik boj. — Na več krajih so napadli kmetje Pruse. —
Francoska trdnjava Toul se je po dolgi hrabri brambi
morala Prusom udati. Iz te trdnjave je v prusko ujet-
ništvo zapadlo 109 častnikov, 2240 mož, 120 konj, 190
kanonov 3000 pušk. Dobitev te trdnjave je za Pruse
jako imenitna, ker jim je zdaj železnica proti Parizu
odprta in ker lahko svoje in dobljene francoske kanone
pred Parizom porabijo. — Do zdaj so Prusi v vojni
ujeli: 1 cesarja, 1 maršala, 39 generalov, 3250 oficir-

jev 118.750 vojakov, 10.280 konj, 690 kanonov itd. Toul pa še v tem računu ni. —

Dunajska vlada se po enem svojih listov, „Corr. Warrens“, brani in pripoveduje, da stoji na podlozi ustave, katero hoče tako spremeniti da bo deželjam večje večine dežel in kraljestev ugodna. To spremenitev hoče doseči na ustavnem potu. — „Politik“ pak je pred nekoliko dnevi dokazala, da se ta ustava popraviti ne da, ker je za to treba dveh tretjin večine, ktera je po Šmerlingovem volilnem redu nemogoča.

Če hi nameravajo, če je dunajskim listom vera, na novo cesarjevo poročilo z novo adresno odgovoriti in jo po pošti poslati. V četrtek imajo v deželnem zboru sejo. — Čuje se zopet, da utegnejo veliki posestniki v državni zbor priti.

Glasilu pruske vlade prinaša dva Bismarkova pisma zastopnikom severo-nemške zveze na tujih dvorih. V teh pismih Bismark Evropi dokazuje, da drugače ne bode miru, če Prusija ne vzame Francoski Elsave in Lotringna kot poročstva. Drugo pismo zatrjuje, da se Nemško ne bode v notranje zadeve na Francoskem vtikalo, da pa je zdaj formalno samó Napoleonova vlada veljavna. Strasburga in Metza je treba Nemčiji kot brambe proti Francozom, kateri jih imajo le za ofenzivo.

Francoski minister Favre se je bil sešel z Bismarkom, da bi dosegel pomirje. Dogovori so bili brez uspeha. Zatorej je francoska vlada narodne brambe razglasila ta oklic. „Francosko! Pred obleganjem Pariza je hotel Jules Favre videti Bismarka, da bi spoznal razpolaganja sovražnikova. Sovražnik je to-le izrekel: Prusko hoče dalje vojevati in Francosko ponižati do države druge vrste. Prusko hoče imeti Elsas in Lotringen do Metza po pravu vojne priporitve. Prusko si predrzne, predno pomirje dovoli, tirjati predajstvo Strasburga in vsega Mont Valerien-a. Pariz, strašno razkačen, bi se rajši v svojih razvalinah pokopal. Na tako predrzne tirjatve se odgovarja le z bojem do zadnjega. Francosko sprejema ta boj in računi na vse svoje otroke.“ — Po tem tacem bode vojna plamenela naprej, francoski narod se bode branil in miru ne bode še kmalu. Pogoji miru, ktere je Bismark postavil, so preostri, noben Francoz jih ne bode potrdil. Tudi na rob pogube pritisenona, se bode francoska vlada rajši do Evrope obrnila in splošnemu kongresu izročila, nego zdaj Prusom podvrgla. Tako bodo Prusi Elsas itd. dobili iz rok Evrope, ne pa od Francozov, kar jim ne more po volji biti.

Iz Rimskega se poroča, da bode 2. oktobra glasovanje naroda (plebiscit) zavoljo vladne menitve. V Rimu se je osnovala začasna vlada. Več oblasti je vprašalo o poročtvih, ktera bodo dajala papežu samostojnost v duhovnih zadevah.

Razne stvari.

* (Vsak po svoje.) Slovenski, torej slovanski, torej narodni naš list „Danica“ v Ljubljani, v središču naroda, kteremu za narodno življenje gre, kateri se v današnjem veku ne bode rešil, če ne po slovanski vzajemnosti, piše od Rusije tako-le: „Škofje katoliške cerkve na Rusovskem so večji del zavoljo svoje zvestobe mogli iti v Sibirijo. Samo škof v Petrogradu je ostal, ker se je ravnal zlo po ukazih cesarskih; toda zavoljo tega mu je odvzeta od sv. Očeta pastirska oblast. — Katoličanje v Petroburgi so zlo zanemarjeni, višjega stanu katoličanje se iz strahu ne upajo spoznavati svoje vere, nižja pa nimajo zadostne duhovne pomoči, ker vse dobre duhovne v Sibirijo zapodé. — Katoliška reč gre na Ruskem zlo slabo, bo treba osebnih molitev za uboge zatirane katoličane v unih krajih.“ Prav tako pišejo abotni poljsko-fevdalni in pa slavofagi nemški listi. Kdor če vse verjeti, naj pa še to. Mi ne. Pa zavoljo tega brez zamere.

* (Slovenska učilišča). V dunajskih novicah je bilo brati, da se spremeni novomeška gimnazija,

ki je bila do zdaj v rokah očetov frančiškanov v državno gimnazijo, spodnja gimnazija v Kranji pak v realno gimnazijo s slovenskim učnim jezikom. Uradno pa to še ni razglašeno.

* (Imenovanja.) Naš marljivi rojak g. dr. Eduard Hoffer, profesor na realni gimnaziji v Ptui, je imenovan za profesorja naravoznanstva na deželni viši realki v Gradcu. — G. Glaser, dosedaj suplent v Ljubnem, pride za suplenta na gimnazijo v Celje, od koder se profesorja g. Korp in Sies preselita na gimnazijo v Mariboru.

* (Nov slovenski časnik) bode začel izhajati v Gorici pod vredništvom g. doktoranda Fr. Oblaka. Ime novemu listu še ni znano, slišimo, da ga hoté krtiti „Sočo“.

Prva javna vila

Trgovinska šola

na Dunaji, Praterstrasse 32.

Tisti učenci, ki to šolo dovrše, imajo prednost, da smejo v armado stopiti kot enoletni prostovoljci, brez da bi se morali podvreči prostovoljski izkušnji.

Vpisati se more od 26. septembra dalje.

Učenje se začne z začetkom oktobra. Druzega oktobra se začne pripravljavni kurs za praktično službo pri železnici in telegrafstvu.

Letna poročila se dobe od direkcije in po vsaki knjgotrznici.

Karl Porges,
direktor.

(6)

* (V Peterburgu) je bilo 21. slovesno blagoslavljenje fabrike za patrone, kakor jih bode za sistem od sebe iznajdene puške znani Čeh Krnka delal. Nazoč je bil veliki knez Nikolajevič, mnogo generalov in stabnih častnikov. Pri potemšnjem banketu se je klicalo Čehom: „slava!“ in „urá!“

* (Vojaška sodnija) v Otočacu je spoznala zagrebškega pravnika Sporčiča, znanega od izleta pevskega društva „Zora“, krivega in mu je prisodila 48 ur sedeža.

* (Prvo tiskovno pravdo v vojaški granici) pred vojaško sodnijo je imel Miškatovič, vrednik „Zatočnika“ 19. sept. Sodili so trije avditorji. Razsodba ni še znana, ker jo mora generalni komando potrditi.

(11)

C. k. priv.

V 5 minutah

bele zobe.

Od dunajskega zdravniškega svetovništva preiskana „vilna zobna pasta“ („elfen-zahn-pasta“) valed svojih protignjilobnih in protikurdejskih (antiskorbutnih) lastnosti neskončno dobrodejno in zdravilno vpliva tudi na zobno meso in na vse tvornine ust, tako da so vsacemu, kdor jo rabi, seveda nepotrebne vse zdravniške ustne vode, paste in štupe.

Rumeni in črni zobje postanejo pri prvi porabi te paste v petih minutah pod polnim poročtvom beli ko sneg, ker se z njo odpravi tudi najdebelejša veštanjska skorja.

En karton s podukom velja 1 gl. 80 kr. a. v. ali 1 tolar v srebru.

Da se izogne ponarejevanju, stoji na vsakem kartonu moj podpis.

Kupčijska zaloga

Traugott Fettel-na

Kärntner-Ring Nr. 2 na Dunaji.

Cenejše kakor pravo zlato,

pa lepše in elegantnejše je od prof. Rheina iznajdeni zlahtni metal

Rheinovo zlato,

ktero se edino in samo izdeluje v fabrikah

TRAUGOTT FEITEL-NA

Iz tega novega metala, Rheinovo zlato imenovanega, izdelani kinč nepotreben dela pravi kinč, ker ta novi fabrikat gledé barve in oblike nič ne zaostaja za pravim, pri tem pa velja le $\frac{1}{4}$ del, kar se pri pravem kinči računi samo za njegovo izdelovanje. Še strokovnjake naš kinč lahko moti, tako natanko je ponarejen.

(4)

Koravdast kinč, od pravega ne razločljiv, zapestnik in uhani f. 1.50, ovratni kinč f. 1.20, večja rešta koravd f. 3, velik zapestnik z uhani f. 2.50.

Granatov kinč: 1 zapestnik 50 kr., večji 80 kr., uhani 50 kr., večji 80 kr.

Cela garnitura iz Rheinovega zlata, zapestnik, uhani z granatovim ali koravdastim kinčem, ali brez tega za basensko ceno 40 kr.

Najnovejši kinči!

Moderno, lepo, cenó, kakor pravo zlato, nikdar ne otemni, motljivo ponarejeno kamenje, krasna emailé!

Zapestniki, fino po kr.: 40, 60, 80, f. 1.

Uhani, fino po kr.: 50, 80, f. 1.

najfineji po f.: 1.50, 2, 2.50.

Cele garniture, zapestniki in uhani 80 kr., f.: 1.20, 1.60,

najfini, f.: 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5.

Narokvica, fino po kr.: 50, 80, f. 1; najfineji po f.: 1.50,

2, 2, 3.50.

Ogrljaj, najfineji po kr. 90, f. 1.20, 1.50.

Medalijoni, fini po kr. 20, 40, 60; najfineji po kr. 80,

f. 1, 1.50.

Glavniki z Rheinovim zlatom oplatičeni, kr. 80, f. 1, 1.50,

2, 3.

Prstani s ponarejenim zlahtnim kamenjem, kr. 30, 40, 50,

60, 80, f. 1.

Urne verige, krasne, za gospode kratke, kr. 50, 80, f. 1,

1.50, 2.

Urne vrige, take, za gospé, f. 1.90,

„ „ dolge, venecjanskega lica, f. 1.40, 1.80, 2.

Naprane igle za gospode, kr. 20, 40, 60, 80.

Predsrājne gumbe kr. 10, 15, 20, 30.

Zapestniške gumbe, kr. 20, 30, 40, 60, 80.

Zavratniške gumbe, kr. 5, 10.

Cele garniture gumb, jako fino, elegantno, kr. 50, 80, f. 1.

Malosti za k uri, krasno sestavljeno, kr. 68, 80, f. 1.

Riegerjevi prstani, pravo srebro, emailirano

in dobro pozlačeno z udolbljenim napisom: „Nedejme

sel“ potem „Sokolski“ prstani, ravno tako z vpisom:

„Na z dar!“ samo f. 1.

18 lot. punc. srebrna urna veriga, v ognji pozlačena, kratka,

3 f. 50 kr., 4 f., dolga f. 6, 7.

18 lotni srebrni medalijoni, v ognji pozlačeni, punsirani,

f. 2.50, 3.

Vedno dušec kinč, iz indijskega zelišča, ki

vedno ohrani svoj naravni kinč in je vsakako neprecen-

ljiv in obče priljubljen. Ako dama ž njim stopi v sobo,

napolni jo vso z vonjavo.

Zapestnik 50 kr. do f. 1, 1.20, 1.50.

Uhani, 80 kr. do f. 1, 1.20, 1.50.

Ogrljaj, kr. 60, 80 do f. 1, 1.50, 2, 2.50.

Narokvica, kr. 40, 60, 80 do f. 1, 1.50.

Tudi malo premožen človek lahko je s sreber-

nine! Najlepše, najprikladnejše darilo in vse garanti-

ramo.

Noži in vilice iz kineškega srebra, angleška

klinja 90 kr., žlica 60 kr., žličica 30 kr.

Etui s 6 noži, 6 vilicami in 6 žlicami, iz-

borna, krasno darilo samo f. 12!

Izključljiva last in zaloga slovanske kupčijske hiše

Traugott-a Fettel-na

na Dunaji, verlängerte Kärntnerstrasse, Nr. 57, Kärntnerring Nr. 2.